

Μια εκκλησία κάτω... από τα ενετικά τείχη

Το προσκυντήριο και το αγίασμα της Αγίας Θέκλας

Κάτω από την οδό Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, στη βάση των ενετικών τειχών της Λευκωσίας, μεταξύ του προμαχώνα Κωνσταντίνα και του προμαχώνα Ποδοκάταρο, βρίσκεται το προσκυντήριο και το αγίασμα της Αγίας Θέκλας. ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Αν δεν βρεθείς στο γήπεδο προπόνησης του Ολυμπιακού Λευκωσίας στις 23 Σεπτεμβρίου, γύρω στις 6:00 το απόγευμα, και αν δεν είσαι παλιός κάτοικος της περιοχής ή τουλάχιστον να εκκλησιάζεσαι τακτικά στη γειτονική εκκλησία του Αγίου Αντωνίου, τότε είναι πολύ δύσκολο να εντοπίσεις το προσκυντήριο της Αγίας Θέκλας. Ακόμα όμως και αν το εντοπίσεις δεν μπορείς να εισέλθεις σ' αυτό, αφού είναι καλά κλειδωμένο με τη βαριά μεταλλική πόρτα που το καλύπτει. Εξωτερικά δεν υπάρχει κανένα σημάδι (κάποιος σταυρός για παράδειγμα) που να αφήνει υποψία ότι πρόκειται για προσκυνηματικό χώρο.

Μόνο μια φορά το χρόνο, την παραμονή της γιορτής της Αγίας Θέκλας, η διπλή πόρτα ανοίγει, ο χώρος τακτοποιείται, ανάβουν τα καντήλια και περιμένει τους ιερείς και τους πιστούς για τον καθιερωμένο εσπερινό. Την ευθύνη γι' αυτό έχουν εδώ και πολλές δεκαετίες –ίσως και μερικούς αιώνες– οι ιερείς και οι επίτροποι της εκκλησίας του Αγίου Αντωνίου.

Την ιστορία του χώρου, αλλά και την παράδοση που διατηρείται, την περιγράφει με πολύ γλαφυρό τρόπο η Αγγίη Μ. Μιχαηλίδη, στο βιβλίο της «Χώρα, η παλιά Λευκωσία» (έκδοση 1977). Όπως αναφέρει: «Όταν οι Βενεταίοι, για να κτίσουν τα τείχη [οι Ενετοί, το 1567, είτε για να βρουν πρώτες ύλες για το κτίσιμο των τειχών της Λευκωσίας είτε γιατί κάποια κτίρια βρίσκονταν στα σημεία που θα κτιζόταν το τείχος, κα-

τεδάφισαν περίπου 1500 σπίτια και 80 εκκλησίες], γκρέμισαν την εκκλησία της Αγίας Θέκλας, η μνήμη της Αγίας και το εικόνημά της βρήκαν άσυλο αρχικά στον Άη Γιάννη κι αργότερα στην εκκλησία του Αγίου Αντωνίου. Κάθε χρόνο στις 23 Σεπτεμβρίου, παραμονή της γιορτής της Αγίας Θέκλας, γίνεται ένα μέρος του εσπερινού στην εκκλησία του Αγίου Αντωνίου. Κανονικά πρέπει να γίνει και η περιφορά της εικόνας γύρω από την εκκλησία. Στην ειδική αυτή περίπτωση δεν γίνεται εδώ η περιφορά. Οι ιερείς με την εικόνα της Μεγαλομάρτυρας και Ισαποστόλου Θέκλας, τα παιδιά με τα εξαπτέρυγα, οι ψαλτάδες και το εκκλησίασμα εγκαταλείπουν την εκκλησία κι αρχίζουν πορεία προς τα τείχη. Η λιτανεία κατεβαίνει στην τάφρο κάτω από τον προμαχώνα Ντ' Αβίλα [η αναφορά στο βιβλίο του συγκεκριμένου προμαχώνα είναι λανθασμένη. Ο χώρος βρίσκεται κάτω από τον προμαχώνα Κωνσταντίνου], στο σημείο όπου η παράδοση τοποθετεί την γκρεμισμένη εκκλησία. Εκεί, ένα μέτρο πάνω από την τάφρο, σε ένα κούφωμα, που υπάρχει στο τείχος, τοποθετούν την ιερή εικόνα, και οι ιερείς τελειώνουν τον εσπερινό. Η όλη εικόνα της τελετής στην τάφρο, με γύρω τα

«Η όλη εικόνα της τελετής στην τάφρο, με γύρω τα ψηλά τείχη, εξακολουθεί και στα χρόνια μας να συγκινεί και να υποβάλλει»

Ο χώρος κάτω από τον οποίο πιστεύεται ότι ήταν κτισμένη, πριν από το 1567, η εκκλησία της Αγίας Θέκλας. Κάποιοι από τους κατοίκους του Αγίου Αντωνίου εισιγούνται να γίνουν ανασκαφές στη βάση των τειχών για να βρεθούν τα ερείπια του ναού, και να κτιστεί ένα σκέπαστρο ώστε ο χώρος να λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου ως προσκυνηματικός. Μπροστά από την πόρτα φαίνεται η μεταλλική βάση που καλύπτει το παλιό πηγάδι απ' όπου έπαιρναν το αγίασμα της Αγίας Θέκλας. Δεξιά, από τη λιτανεία της εικόνας της Αγίας Θέκλας (και του Αγίου Ηρακλείδιου), στις 23 Σεπτεμβρίου 2010, από τον Άγιο Αντώνιο στο προσκυντήριο της Αγίας, στη βάση των ενετικών τειχών.

Δεξιά, η εικόνα της Αγίας
Θέκλας και του Αγίου
Ηρακλείδιου.
Κάτω, οι πιστοί
προσκυνούν την εικόνα
της Αγίας.

ψηλά τείχη, εξακολουθεί και στα χρόνια μας (η συγγραφέας αναφέρεται στη δεκαετία του '70) να συγκινεί και να υποβάλλει.

Κοντά στο κούφωμα-εικονοστάσιο, υπάρχει ένα μικρό πηγάδι, το θαυματουργό αγίασμα της Αγίας Θέκλας. Είναι ειδικό για τις θέρμες, τους ελώδεις πυρετούς, που μάστιζαν για χρόνια τον τόπο. Με το αγίασμα έλουζαν μεγάλους και παιδιά σαν ένα θεραπευτικό αντίδοτο της αρρώστιας. Η επιδημία, όμως, έχει από καιρό εξαφανιστεί και το πηγάδι ξεχάστηκε».

Σήμερα

Τον περασμένο Σεπτέμβριο είχαμε την ευκαιρία να παρευρεθούμε στον εσπερινό της Αγίας Θέκλας, ο οποίος –όπως ακριβώς το περιγράφει η Αγνή Μ. Μιχαηλίδη– ξεκινάει από την εκκλησία του Αγίου Αντωνίου. Στη συνέχεια του εσπερινού, αντί να γίνει η λιτανεία της εικόνας της Αγίας Θέκλας (η εικόνα απεικονίζει την Αγία Θέκλα μαζί με τον Άγιο Ηρακλείδιο) γύρω από το ναό, η πομπή με τα εξαπτέρυγα, την εικόνα, τους ιερείς, τους ψάλτες και τους πιστούς, βγαίνει από τον περίβολο της εκκλησίας, διασχίζει την οδό Αγίου Αντωνίου και από την πλατεία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Β΄ εισέρχεται στην τάφρο όπου σήμερα βρίσκεται το γήπεδο του Ολυμπιακού. Αφού φτάσουν στο σημείο όπου βρίσκεται το προσκυνητάρι, η εικόνα τοποθετείται σε τρί-

ποδα (στο προσκυνητάρι τοποθετείται από νωρίς το απόγευμα αντίγραφο της εικόνας) και οι ιερείς ολοκληρώνουν την ακολουθία.

Οι ιερείς του Αγίου Αντωνίου, πρωτοπρεσβύτερος Σταύρος Καραπατάκης και οικονόμος Σάββας Παπαιακώβου, μας ανέφεραν ότι στην ενορία του Αγίου Αντωνίου συζητείται από τους παλιούς κατοίκους πως αν γίνουν ανασκαφές στο σημείο που είναι το προσκυνητάρι θα βρεθούν τα ερείπια της παλιάς εκκλησίας. Μας ανέφεραν επίσης ότι εδώ και πολλές δεκαετίες το πηγάδι απ' όπου έβγαζαν το αγίασμα σφραγίστηκε, αφού μολύνθηκε.

Η Αγία Θέκλα η Ισαπόστολος

Γεννήθηκε από ειδωλολατρική οικογένεια στο Ικόνιο. Μνηστεύθηκε με κάποιον, όμως αποφάσισε να διαλύσει τον αρραβώνα της και να δοθεί ολοκληρωτικά στη διακονία του Ευαγγελίου όταν άκουσε τον Απόστολο Παύλο να κηρύττει σε γειτονικό της σπίτι. Η μητέρα της, ο πρώην μνηστήρας της, συγγενείς και πρώην φίλοι της την πολέμησαν ανελέητα για την απόφασή της να γίνει χριστιανή.

Η Θέκλα στην πορεία της ιεραποστολικής της δράσης πέρασε πολλά μαρτύρια, από τα όποια, όμως, με θαυματουργικό τρόπο έβγαине άθικτη. Πέθανε σε ηλικία 90 χρονών στο όρος Καλαμών της Σελεύκειας.

Η μνήμη της τιμάται στις 24 Σεπτεμβρίου.